

Juldagen

Nativitatis Domine

Kristi Födelses Fest

Text. Luk 2. 1- 20. Psalmer: 858, 855, 723; 864, 781 och 861. Predikan Åke Malander, S:t Matteus församling.

Ack, käre Jesu, hör min röst: Gör dig en krubba i mitt bröst, och i mitt hjärta bliv och bo, så har jag tröst och evig ro.

”Kom, låt oss jubla i Herren och förkunna mysteriets närvaro! Skiljemuren är riven, det flammande svärdet viker undan, och keruberna lämnar livets träd. Ty Faderns väsens avbild, evighetens Herre, anammar människonatur. Han förblev vad han var: evig och oföränderlig Gud; och vad han ej var antog han: han blev människa av kärlek till människorna. Till honom vill vi ropa: Du som är född av Jungfrun, förbarma dig över oss.”

Som många jular förr inleder vi juldagens predikan med denna hymn från östkyrkan. Såsom österns kristna jublar inför julens budskap, så ska också vi idag lovprisa honom, *”som för oss människor och för vår salighets skull har stigit ned från himmelen och tagit mandom genom den Helige Ande av jungfrun Maria och blivit människa”*. Julfirandet kan, inte bara ute i världen utan även i kyrkan, ja även i en bekännelsekyrka, bli uttunnat, urholkat och förtygligt. Den inledande lovsången visar på det centrum, med vilket vårt kristna julfirande står och faller: trons Kristusfirande eller en allmänmänsklig vacker och uppbygglig högtid. Det sanna julfirandet bygger på att vi idag ställs inför ängelns ord: *”och han är Messias, Herren”*, att barnet i krubban är änglaskarornas Herre och Skapare, *”evig och oföränderlig Gud”*. När vi så eftertryckligt framhåller detta, att den son som Maria födde, och vars födelse vi firar, är Ordet som var av begynnelsen, och som i tiden blev kött och tog sin boning ibland oss, så är detta grunden till att vi kan sjunga: *”O kom låt oss tillbedja Kristus vår Gud.”* Vi tillber inte bara Fadern i himmelen som sänt oss en Frälsare; vi tillber idag barnet i krubban, han som i sinom tid ska tillbedjas på korset. Då tar vi ängelns ord på allvar i dess fullaste djup *”han är Messias Herren”*, då får krucifixet på altaret sin rätta mening. Då ser vi Guds lekamen spikas på korset, då ser vi Guds blod utgjutas. Då ser vi, med trons ögon, skiljemuren rivas, lagens flammande svärd vika undan och keruben vaktar inte mer livets träd; paradiset stängda port öppnas åter. Då förstår vi till fullo ängelns ord: *”Se, jag bär bud till er om en stor glädje för hela folket.”*

Julens stora glädje är att Gud antagit vår människonatur

Så högt aktat i Guds ögon är vårt fallna människosläkte, att Gud själv för vår salighets skull antog

vårt kött och blod och blev människa. Vill vi än tydligare få fram att det är just detta som är juldagens prediko- och glädjeämne, så kan vi gå till stycket före dagens evangelietext, före julevangeliet. Där hör vi, liksom under adventet, att Johannes Döparen ”ska gå före Herren och bana väg för honom”. När Johannes hänvisar folket till Jesus, banar han väg, inte för en stor profet och lärare, utan för Herren. Den gåva, julens stora gåva, som detta för med sig beskrivs med orden: *”att deras synder är förlätna”*. Den frid som ängeln förkunnar för herdarna med anledning av Jesu födelse är således syndaförlåtelsens, rättfärdiggörelsens, ja den ställföreträdande tillfyllestgörelsens frid, Guds frid som övergår allt förstånd och som förmår *”styra våra fötter in på fridens väg”*. Så visar oss Lukas hur Jesu födelse skänker oss ”en stor glädje”. Den glädjen har vidare sin grund däri att

Gud har antagit vår människonatur som vår Frälsare.

När Gud har antagit vår ringa människonatur och blivit vår broder har han inte kommit till oss för att döma världen utan för att vi skulle bli saliga genom honom. Redan på julnatten förkunnas hans utblottelse; han ”ligger lindad i en krubba”. Han träder fram som en ringa tjänare, men en mycket speciell tjänare, nämligen Herrens lidande tjänare, ”så föraktad att vi räknade honom för intet. Men det var våra sjukdomar han bar ... Han var genomborrad för våra överträdelsers skull, slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid.” Om denna frid sjöng änglakören: *”Ära vare Gud i höjden och frid på jorden, till människor hans välbehag.”* Guds vrede över syndare har förbytts i ”välbehag”, fördömsedomens har fått vika för ett rättfärdigförklarande av ”den ogudaktige”. Denna frid som Herrens lidande tjänare, barnet i krubban, har förskaffat oss förkunnas också för oss av profeten Jesaja när vi läser i julepisteln: *”Så skall herradömet bli stort och friden utan slut över Davids tron och hans kungarike.”* Det är den frid som Jesus utlovar oss i Johannes 14: ”Min frid ger jag er. Inte ger jag er en sådan frid som världen ger.” Denna frid är ”utan slut” över Kristi kyrka och församling, eftersom

Vår Frälsare, som antagit vår människonatur, fortsätter sin närvaro genom nådemedlen.

Vår människovordne Frälsare är inte längre hos oss i synlig måtto. ”Gud har farit upp under jubel, Herren under basuners ljud”, som vi brukar läsa på Kristi Himmelfärds dag. Ändå står vi också idag inför Guds påtagliga närvaro, var vi än råkar bo och befinna oss här i världen. Än idag gäller vad Paulus påminner oss om i Rom. 10: *”Ordet är dig nära, i din mun och i ditt hjärta, nämligen trons ord som vi predikar.”* Detta trons ord, evangelium som vi hör och skådar i predikan och i sakramenten, ställer oss inför ett fullbordat faktum: inatt har en Frälsare blivit född åt oss i Davids stad, och han är Messias, Herren. Detta evangelium om *”Herren vår rättfärdighet”*, som är ett levande och kraftigt andefyllt ord, har den förunderliga egenskapen att det själv uppväcker i människohjärtat den tro som behövs för att kunna ta emot detsamma. Den radikala förnyelse av vårt innersta som måste till för att vi ska kunna personligen komma i ett rätt förhållande till Gud kallas i Bibeln ”en ny födelse”, något vi själva inte kan åstadkomma.

Bara Gud själv, Ordet som blev kött, förmår åstadkomma nya födelsens under

Juldagen har i den allmänkyrkliga traditionen både en ottesång (julottan) och en högmässa, och följaktligen även två evangelieläsningar: Lukas 2 och Johannes 1. I vår text läste vi: ”Och hon

födde sin förstfödde son och lindade honom och lade honom i en krubba.” I den andra texten, Joh. 1, beskrivs samma världshistoriska händelse med orden: ”Och Ordet blev kött och bodde bland oss.” I stycket närmast före beskrivs det tragiska faktum att han för så många förblev okänd och avvisad: ”Han kom till sitt eget och hans egna tog inte emot honom.” Men de många som tog emot honom då, hur var det med dem? Jo hör vidare hos Johannes: *”Men åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds Barn, åt dem som tror på hans namn. De är inte födda av blod eller av köttets vilja eller av någon mans vilja utan av Gud.”* När julens stora gåva, evangelium om våra synders förlåtelse för den Jungfrufödde Frälsarens skull, räcket fram till oss fritt och för intet, då sker det undret att ett nytt liv verkas i oss, inte en förnyelse och förbättring, utan en pånyttfödelse, något som inte kan åstadkommas av någon skapad kraft, ”inte av köttets vilja eller av någon mans vilja”. Samma sanning uttrycker Herren Jesus i Joh. 15: *”Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er.”* Den nya födelsens under förmår bara Han verka, som lät sig lindas och läggas i krubban, som lät sig spikas på korset, som stod upp ur sin grav som Segrare över synd och död och som nu, med sin mänskliga kropp, sann Gud och sann människa, sitter på Faderns högra sida i himmelen och som den Allsmäktige Konungen styr himmel och jord – och som vår Gode Herde styr och leder och beskyddar sin heliga kyrka och församling och är med sina barn alla dagar intill tidens ände. Detta ska vi idag, och alla dagar, låta fylla våra hjärtan med glädje och fröjd, med jubel och lovsång. Det kan väl inte bli på annat vis, ty

Guds och Marias son, Ordet som blev kött, skapar i oss en sann, biblisk lovsång

När julnattens under ställs fram för oss, ja när hela hans frälsningsgärning räcket oss, då skapas i oss som en reflex därav en lovsång, ett lovprisande av vad vi tron har skadat och tagit emot. Tron vill alltid lovsjunga, att ”Faderns väsens avbild, evighetens Herre, anammat människogestalt”. I den episteltext vi läste från altaret hörde vi hur man redan i gamla testamentet med trons visshet lovprisade det barn som jungfrun skulle föda: *”Ty ett barn blir oss fött, en son blir oss given. På hans axlar vilar berradömet, och hans namn är: Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Ewig Fader, Fridsfurste.* Den gamla julhymn som vi inledde med framstår med sina högstämde ord som blott och bart en omskrivning av Jesajas ord. Och så ska det vara; en sann, biblisk lovsång hämtar alltid sitt innehåll och sin substans ur Skriftens egna uttryck och vändningar. Det är tron väsen och natur att alltid och allestädes prisas och lovsjunga *”gudsfruktans hemlighet: Han som blev uppenbarad i köttet, bevisad rättfärdig genom Anden, sedd av änglarna, predikad bland folken, trodd i världen, upptagen i härligheten”*

Så vill även vi denna juldag tillbedja och lovsjunga honom. Himmelen och himlarnas himmel rymmer honom inte – och han ligger lindad som ett barn i krubban. Och han kommer till oss än idag som vår Frälsare, en dag kommer han som vår och hela världens Domare, men ännu är det nådens tid, idag kommer han som vår och hela världens Frälsare. Han kommer oss till mötes i dopets vanliga vatten, i en enkel predikan, i avlösningen, uttalad av en syndig människa men på Kristi befallning och löfte, han kommer till oss i brödets och vinets ringa gestalter. Amen.

Barmhärtige Gud, kärleksrike Fader. Vi tackar och prissar dig att du, för vår frälsning och salighet, har låtit din Enfödde Son bli människa av vårt kött och blod. Dig, Herre Jesus Kristus, vare evigt lov och pris att du, som var rik, blev fattig för vår skull, för att vi skulle bli evigt rika. Vi tackar dig att du, som är alla herrars Herre, har blivit vår broder, för att vi med dig skulle bli Guds Barn. Låt dig nu också födas i våra hjärtan och ge oss det rätta barnasinnet. Du återsken av Faderns härlighet, förnya oss efter din heliga bild. Du store Fridsfurste, förlåna oss din frid och behåll oss i ditt rike, så att vi i din härlighet får evigt prisas och lova dig. Amen.

